

**XVII. državno natjecanje iz hrvatskoga jezika
24. travnja 2012.**

drugi (II.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

100

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu i na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati crnom ili plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti napisani pisanim slovima.
9. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pismenu žalbu.

Želimo ti uspjeh na natjecanju!

Državno povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Državnoga povjerenstva)

2. _____
(član Državnoga povjerenstva)

3. _____
(član Državnoga povjerenstva)

3. Zaokruži riječi s netočno napisanim č ili ć.

Čeprkam po sjećanjima, nostalgично oživljavajući davne uspomene, izvlačim iz nedokučivih dubina i čakam po najčadavijim sličicama prošlosti, zgrčem ih na papire i kao pribadačama pričvršćujem stihove, čuvare vječnosti, njoj u čast.

2	
---	--

4. Upiši rečenične znakove (interpunkcijske znakove, razgotke).

- a) Poštovani gospodine Biliću molim Vas da mi se budete li u mogućnosti što prije javite
b) Da bismo mogli napraviti što kvalitetniji proizvod zanima nas možete li nam dostaviti tražene podatke do kraja tjedna

2	
---	--

5. Ispiši sve imenice i odredi im gramatička svojstva, npr. N jd. m. r.

Ljudi podižu rebrnice na balkonima svojih stanova i smiješkom pozdravljaju suton. Djeco, umorni cvjetovi ovoga popodneva, klanjam se vašoj nadi.

3	
---	--

6. Zaokruži točan oblik istaknutih riječi.

Najnovije igrice **oduševile/oduševjele** su ga raskošnim mapama.

Uvjeravao ih je da je **unaprijeđenje/unaprjeđenje** navodnjavanja moguće.

Kutiju s crvenim poklopcem pronašao je **premiještajući/premještajući** namještaj.

U idealnom slučaju i bez **presijedanja/presjedanja** stigao bi za pet sati.

2	
---	--

7. Ispiši apozicije.

Povijest nadimka Oskar do danas nije razjašnjena. Prema jednoj anegdoti o tom misterioznom kipiću, Akademijina tajnica primijetila je da nalikuje njezinu ujaku Oskaru.

1	
---	--

10	
----	--

8. Zadatak ima dva dijela.

a) **Zaokruži naveske u rečenicama.**

b) **Ispiši riječi u kojima je navezak u danome kontekstu neobvezan (govornikov izbor).**

a) Uza nj smo se osjećali sigurno.

b) Zadovoljni su mnome, produžit će mi ugovor do sljedećega prosinca.

c) Sa svakim nešto dijeliš i tako je oduvijek bilo.

d) Pisao je svojemu ocu o svemu što je proživio.

3

9. Popuni tablicu tako da pokraj ispisane riječi napišeš naziv svih glasovnih promjena (pripazi na njihov redoslijed).

I najčišći pothvati s vremenom gube sjaj ako ih ne pretočimo u riječi. Zato, pišče, opjevaj moju pobjedu, napiši mi hvalospjev i postat ćemo besmrtnici: ja ću biti Eneja, ti moj Vergilije.

riječ	glasovne promjene
najčišći	
pišče	
napiši	
besmrtnici	

4

10. Razvrstaj u tablicu tražene morfeme iz podcrtanih riječi.

Za temeljac uzeti krimić. Ubaciti prstohvat trilera i sve dobro prokuhati uz stalno miješanje s hororom. Posluženo će imati okus visoke književnosti.

prefiksni morfemi	korijenski morfemi

2

9

11. Upiši u tablicu primjere gramatičke sinonimije i homonimije.

Sa sigurnošću možemo reći da je potreba za sigurnosti i ljubavi ono što nas pokreće. Oni koji su vođeni mišlju da je svijet bez ljubavi pusta zemlja ljubavlju će i nastaniti svoj svijet.

morfološka sinonimija	morfološka homonimija

3	
----------	--

12. Zadatak ima dva dijela.

a) Upiši u tablicu nazive nepunoznačnih (sinsemantičnih) vrsta riječi.

b) Razvrstaj nepunoznačnice u tablicu.

O, dobro došao, mladi moj prijatelju, ovdje te odavno čekaju poput mladoženje, hi-hi, kako to kazati, malo si zakasnio... Kako? Zadržali su te ili... nisu? Ma dobro, ništa strašno! Kod nas svi uvijek kasne, zar ne?

3	
----------	--

13. Zaokruži imenice srednjega roda s nejednakosložnom sklonidbom.

Preživjevši pad u Viktorijine slapove jer je puklo elastično uže, Australka čije se ime drži u tajnosti obećala je pametnije provoditi vrijeme koje joj je poklonjeno novim rođenjem.

1	
----------	--

14. Zaokruži slovo ispred rečenice bez pogrješke.

- a) Osnovnu je školu završio u Marija Gorici, a školovanje nastavlja u Zagrebu.
- b) Odnedavno stanujem u Ulici Ivana Bunić Vučića jer je moja ulica promijenila ime.
- c) Pjesme naših prvih petrarkista sačuvane su u Zborniku Nikše Ranjina.
- d) Zagrebačka je Arena 2011. godine ugostila glazbene velikane poput Rogera Watersa i Lennyja Kravitzu.

1	
----------	--

8	
----------	--

15. Ispiši podcrtanim imenicama rod, broj i padež.

Nakladu novina diže neprekidna ponuda žrtvene janjadi.

novina	
janjadi	

2	
---	--

16. Ispiši imenicama muškoga roda sve oblike instrumentala jednine.

a) Za trpezom se našlo šaroliko društvanice: mornari, profesori, zidari.

b) Spisatelj i Beč nerazdvojni su prijatelji još od njegove prve priče.

c) Dječarac je svakoga mjeseca sve više nalikovao ocu.

17. Zadatak ima dva dijela.

a) Ispiši sve zamjenice u tablicu.

b) Odredi zamjenicama vrstu.

Sjedim u najomiljenijem kafiću u svojem kvartu. Prija mi tišina. Tišina? Primijetila sam je pogledavši oko sebe. Za svakim stolom sjedi netko za *laptopom*, s *iPodom* u ušima, kavom i pokojim kolačem. A tamo u kutu sjedi njih dvoje. Sasvim tiho pričaju kako ne bi ometali ove usamljenike. I pomislim: gotovo je neobično vidjeti dvoje ljudi koji dolaze u kafić kako bi licem u lice – popričali!

(Prema: T. Štivičić, *Zemlja zdravlja i blagostanja*)

zamjenica	prema značenju	prema funkciji

5	
---	--

10	
----	--

18. Preoblikuj rečenicu tako da bude gramatički i pravopisno točna.

Ako se u išta može vjerovati, onda je to naše prijateljstvo: nas dvoje oduvijek smo podržavali jedan drugoga i nije bilo problema kojeg ne bi zajedno riješili.

3	
---	--

19. Zaokruži slovo ispred rečenice s netočno označenim naglaskom na proklitici.

- a) Svè bih učinio zâ nj.
- b) Prèda mnôm je cijéli svijêt.
- c) Pòdā nj smo se sklònili od nèvremena.
- d) Ûzdaj se ù se i u svòje kljúse!

1	
---	--

20. Zadatak ima dva dijela.

a) Podcrtaj riječi koje nisu u skladu s gramatičkom normom.

b) Napiši iznad njih točan oblik.

- a) Rađe bih bio sam, ali nisam htio odmah ustati da ne ispadnem neuljudan.
- b) Nije bio ni mrvicu višlji od mene, što me uistinu iznenadilo.
- c) Marino u *Ljudskome životu* razvija temu progovarajući o životnim dobama.

3	
---	--

21. Zaokruži slova ispred rečenica bez pogreške.

- a) Palo mi je napamet kako se ne isplati toliko žalostiti.
- b) Na jednom se, iz čista mira, diže jak vjetar.
- c) Sjajan je matematičar, usto i vrhunski sportaš.
- d) Gdjegod se pojavio, lijepo su ga dočekali.
- e) Brže-bolje smo se pokupili kako nas ne bi prozvali.

2	
---	--

22. Zaokruži točan oblik pridjeva.

- a) Krenuli smo s **glavna/glavnoga** kolodvora.
- b) Konačno sam sreo **Ivanina/Ivaninoga** profesora klavira!
- c) Nikad nisam jeo **slasnija/slasnijega** sladoleda!
- d) Odredite mjesto romana u autorovu **stvaralačku/stvaralačkome** opusu.

2	
---	--

11	
----	--

23. Zaokruži poimeničene pridjeve.

Po broju nezaposlenih zauzeli smo neslavno drugo mjesto u svijetu, odmah iza Južne Afrike. Zabrinjava i to što je velik broj visokoobrazovanih bez posla. Mladima je u nalaženju posla velika prepreka nedostatak iskustva. Zbog toga vladajući namjeravaju poticati volontiranje.

24. Podcrtaj netočne oblike brojeva i iznad njih napiši točne.

2	
---	--

Juraj i ona očito su pripadnici dvije stvarnosti. Čvrsto je objema rukama stiskala vrijedan poklon: knjigu ukrašenu s četiri G. C., što su inicijali slavnoga minijaturista. Nije mogla ni sanjati da će postati vlasnicom prva izdanja tog remek-djela.

3	
---	--

25. Zaokruži glagolske oblike kojima treba dati prednost.

- a) Stanovnici Dubrave bili su **zaprepašteni/zaprepašćeni** nepravednom odlukom sudaca.
- b) Najljepša pastirica tada još nije bila **udata/udana**.
- c) Na oltar je Slobode **prinesena/prinešena** i maslinova grančica.
- d) Sloboda, poručuje Gundulić, ne smije biti **data/dana** ni za što na svijetu.

2	
---	--

26. Odredi točnost (T) ili netočnost (N) tvrdnji.

- a) Imperfekt nastaje imperfektivizacijom. T/N
- b) Optativ je po obliku jednak glagolskomu pridjevu trpnom. T/N
- c) U hrvatskome standardnom jeziku futur drugi dolazi u samostalnoj uporabi. T/N
- d) Futur drugi svršenih glagola može se zamijeniti prezentom. T/N

2	
---	--

27. Preoblikuj rečenicu tako da tvoriš zadane glagolske načine.

Ljubiš bližnjega svoga kao samoga sebe.

imperativ	
kondicional drugi	
optativ	

3	
---	--

12	
----	--

28. Preoblikuj rečenicu tako da aktiv zamijeniš pasivom: a) tvorenim oblicima s glagolskim pridjevom trpnim, b) tvorenim povratnom zamjenicom.

Mladice ruža režu tek u jesen.

a) _____

b) _____

2	
---	--

29. Zaokruži dvovidne glagole koji su u kontekstu svršeni.

Rado gledam televiziju dok večeram, ali čim večeram, za mene to postaje gubitak vremena.

Vidim te kako na prstima ulaziš u sobu. Vidim li da namjeravaš pisati, neću te zazvati.

2	
---	--

30. Razvrstaj povratne glagole u tablicu.

Običavao je potapšati svako rame, prigrliti na široka prsa i muškarce i žene, ljubiti se i rukovati se s njima, poslati koji lagani udarac pod sugovornikova rebra, čuditi se i prasnuti u smijeh, vikati, sukobljavati se sa svima, hvaliti se, citirati Grke. Katkada bi pretjerivao u toplim osjećajima, a onda bi se odjednom zastidio i, kao da se pogledao u zrcalo, odjurio bez riječi.

pravi povratni	nepravi povratni	uzajamno povratni

3	
---	--

31. Zaokruži slovo ispred rečenice bez pogreške.

- a) S obzirom na to da ste se oglušili na naše pozive, došli smo mi k vama.
- b) Autor kroz pjesmu propituje pitanje osobne slobode.
- c) Ostao je u bolnici zbog izlječenja.
- d) Usprkos naših nastojanja, nismo uspjeli postići planirano.
- e) Doputovali su odmah iza Nove godine.

1	
---	--

8	
---	--

32. Odredi vrstu podcrtanim riječima.

Da, čuo sam za nove zakonske odredbe.

Neka pitaju prolaznike ako ne znaju točnu adresu.

Prirodno bojilo i aroma adut su domaćih slastica.

Odreagirao je prirodno, što nas je učinilo saveznicima.

Poslije filma vodio je razgovor zbog kojega će poslije zažaliti.

2	
---	--

33. Zadatak ima tri dijela.

a) **Zaokruži netočne glagolske oblike.**

b) **Upiši u tablicu ispravak netočnih glagolskih oblika.**

c) **Imenuj glagolske oblike i gramatički ih odredi, npr. aorist, 3. l. jd.**

a) Pjesma dobija na vrijednosti prepoznamo li u njoj očitovanje čežnje.

b) Jezično-stilske značajke teksta samo si usput spomenuo iako valja slijediti smjernice.

c) Nije mogao doseći najvišu policu djedova ormara, ali uspio se uspeti na stolicu.

d) Pretrpivši dva rata, potres i požar, nagrizena zubom vremena, najstarija gradska škola postala je neprimjerena za nastavni rad.

točan glagolski oblik	naziv glagolskoga oblika i gramatičke značajke

4	
---	--

34. Poveži upitnu i izjavnu rečenicu s odgovarajućim pojmom, npr. d) D) 4.

a) Kamo ideš?	A) U Podravci.	1. mjesto
b) Kuda ideš?	B) U kino.	2. put (smjer)
c) Gdje si radio?	C) Križevačkom ulicom.	3. cilj

2	
---	--

8	
---	--

35. Razvrstaj vezna sredstva u tablicu.

Koliko god se trudio da to ne učini, pisac će odlutati mislima. Dok glumica kazuje njegove stihove, on pogledom traži zanimljivo lice u publici kako bi ostao budan. Budući da program traje cijelu vječnost, jedva će izdržati. Nakon što voditelj susreta najavi kraj, na njegovim će se usnama pojaviti osmijeh, a publika će, iako sa zakašnjenjem, oduševljeno zapljeskati.

veznici	riječi/skupovi riječi s vezničkom službom

4	
---	--

36. Zaokruži riječ kako bi tvrdnja bila točna.

- a) Prvi hrvatski rječnik ujedno je i prvo djelo **mađarske/talijanske/latinske/njemačke** leksikografije.
- b) Izgovor je prve hrvatske gramatike pretežno **ikavski/ekavski/ijekavski/jekavski**.

2	
---	--

37. Odredi točnost (T) ili netočnost (N) tvrdnji.

- a) Iako je tronarječan, Belostenčevu rječniku osnova je kajkavska. T/N
- b) Matija Petar Katančić preveo je *Sveto pismo* štokavskom ekavicom. T/N
- c) Isusovačka jezična koncepcija uzima za temelj književnoga jezika štokavštinu. T/N
- d) Književni koine u 16. st. zajednički je jezik hrvatske knjige, autora čiji su idiomi različiti. T/N

38. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

„Svemogi Bože moj, **kim** svaka postaju,
odvрати jur gnjiv tvoj ter pomiluj naju.

(...) Tokoje sila njih jure objačala

da moći ni u svih **ka** bi jim pram stala.“ (M. Marulić, *Molitva suprotiva Turkom*)

2	
---	--

Koju jezičnu pojavu uočavaš kod podcrtanih zamjenica?

- a) **prijevoj**
- b) **sažimanje**
- c) **umetanje**
- d) **premetanje**

1	
---	--

9	
---	--

39. Zadatak ima dva dijela.

a) Imenuj podcrtani glagolski oblik.

b) Opiši fonološke/morfološke značajke kojima se kajkavski oblik razlikuje od standardnojezičnoga.

„A kaj bo zutra, kaj bo potlam zatem,

Dok plakal se boš za tem krajem zlatem?“

(F. Galović, *Kostanj*)

a) _____

b)

kajkavsko narječje	standardni jezik	fonološko/morfološko obilježje
plakal	plakao	
plakati se	plakati	
boš	budeš	

4	
---	--

40. Zadatak ima dva dijela.

a) Zaokruži morfostileme.

b) Napiši stilski neobilježene oblike tih riječi.

Sjedeći na rubu Kitičine postelje, Marin sluša njezino šaputanje o poljima urešenim bijelijem i razlicijem cvijetjem.

2	
---	--

6	
---	--